

สำนักหอสมุด

- 1 ส.ย. 2535

ภมิตศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นจังหวัดพิจิตร

(LINGUISTIC GEOGRAPHY OF THAI DIALECTAL VOCABULARY IN PHICHIT)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2534

Copyright by Mahidol University

22466

ชื่อวิทยานิพนธ์ ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นจังหวัดนิจิตร
 ผู้วิจัย อภมพร จุลศิริ
 ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

สมทรง บุรุษพันธ์ ศศ.ม., Ph.D.

สุริยา รัตนกุล Ph.D.

อมร ทวีศักดิ์ ศศ.ม.

สุจิตลักษณ์ ตีผดุง ศศ.ม., Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ อันได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นกลาง ในจังหวัดนิจิตร โดยศึกษาการแปรของคำศัพท์ การกระจายของคำศัพท์ และบริเวณการใช้ศัพท์ของภาษาไทยถิ่นต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาทำแผนที่ภาษา

วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยยอดจำนวน 40 หน่วยยอด แทนด้วยคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นกลาง และแจกให้ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านกรอก ในวันประชุมประจำเดือนที่อำเภอ

ผู้วิจัยได้นำผลการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์คำศัพท์ คำศัพท์แปร เนื่องจากมีหน่วยยอด 2 หน่วยยอดที่เป็นปัญหา จึงจำเป็นต้องตัดออกและเหลือหน่วยยอดทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ 38 หน่วยยอด จากนั้นได้แสดงการกระจายของคำศัพท์ลงบนแผนที่หน่วยยอดละหนึ่งแผ่น แต่เนื่องจากการกระจายของคำศัพท์แต่ละหน่วยยอดเป็นไปอย่างไม่มีระบบ ไม่สามารถหาเส้นแนวแบ่งเขตภาษาได้ ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์การนับจำนวนการใช้คำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ และตัดสินว่าหมู่บ้านใดใช้ภาษาไทยถิ่นใดหรือมีแนวโน้มการใช้ภาษาไทยถิ่นใด ผลปรากฏว่าในจังหวัดนิจิตรมีการใช้ภาษาไทยถิ่น 3 ภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นกลาง โดยภาษาไทยถิ่นกลางมีการใช้มากที่สุด ซึ่งให้ชุดกระจายทั่วไปในทุกอำเภอของจังหวัด

สำหรับภาษาไทยถิ่นอีสานมีการใช้จำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับภาษาไทยถิ่นกลาง ซึ่งส่วนมากใช้ชุดบริเวณชายแดนทางด้านตะวันออกของจังหวัดและมีจำนวนเล็กน้อยทางชายแดนด้านตะวันตกของจังหวัด ส่วนหมู่บ้านที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือมีเพียงสองหมู่บ้าน

สาเหตุที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นเหนือในจังหวัดนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องจากการอพยพตั้งถิ่นฐานของประชากรโดยได้จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่เดิมของประชากรในหมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านที่มีการใช้ภาษาปะปนกันและไม่สามารถตัดสินแน่นอนได้ว่าใช้ภาษาไทยถิ่นใดอาจเนื่องมาจากการรับอิทธิพลของภาษาอื่นที่อยู่ใกล้เคียง

Thesis Title Linguistic Geography of Thai Dialectal Vocabulary
in Phichit

Name Uthumphorn Chulkeeree

Degree Master of Arts (Linguistics)

Thesis Supervisory Committee

Somsonge Burusphat, M.A., Ph.D.

Suriya Ratanakul, Ph.D.

Amon Thavisak, M.A.

Sujaritiak Deepadung, M.A., Ph.D.

Date of Graduation 15 November B.E.2534 (1991)

ABSTRACT

This thesis aims to study the lexical variation and distribution of Northern Thai, Northeastern Thai and Central Thai dialects in Phichit province. The results of this study were displayed in linguistic maps.

Data collecting methods were done by distributing questionnaires, which contain 40 semantic units represented by Northern Thai dialect, Northeastern Thai dialect and Central Thai dialect. The questionnaires were filled in by all the village headmen of the province at a monthly meeting at the district office.

Two semantic units were problematic, therefore they were

discarded. The data were analysed to find out the lexical variations. Linguistic maps were then drawn to display the lexical distribution by allocating one semantic unit to each map. The distribution of the isoglosses produced an unclear form which meant that dialect boundaries could not be determined. An alternative method was employed using the number of occurrences of each dialect as a criterion to decide on the trend of dialects used in each village.

The result of this analysis shows that three dialects are used in Phichit province. These dialects are Northern Thai, Northeastern Thai and Central Thai. The most widely used dialect in all of the province is Central Thai. In comparison with the Central Thai dialect, Northeastern Thai is used by fewer people, most of these along the East and fewer along the West of the province. Northern Thai is used in two villages.

The historical settlement of people in every village of Phichit province, shows that the use of Northeastern Thai and Northern Thai dialects in this province is probably due to people migration. The mixture of dialects in some villages makes it impossible to determine which dialect is prominent in each village. This mixture has most likely been caused by linguistic influences from nearby areas.